

19de zondag door jaar B

Joh. 6, 41-51

Het is van alle tijden. Als mensen geen eten hebben, zullen ze er alles aan doen om het te bemachtigen, soms met gebruik van geweld. En aan de andere kant zien we mensen die teveel hebben, er ook zij doen er vaak alles aan om dat bezit te behouden of zelfs nog te vermeerderen, óók soms met geweld of andere dubieuze methoden. Blijkbaar zijn mensen pas in staat tot delen als ze net genoeg hebben, niet te veel en niet te weinig, en daarmee tevreden zijn. Iets om over na te denken...

Het is helaas in het verleden wel eens voorgekomen dat de uitleg van de Schrift, van het evangelie, te eenzijdig werd vergeestelijkt, met voorbijgaan aan de behoeften van de lichamelijke mens. Het lichaam moest versterven, ja was een vijand die overwonnen diende te worden. Met dit valse argument werden ook eeuwenlang de grote verschillen tussen rijken en armen gladgestreken, en soms nog. Dat leidde niet alleen tot grote materiële onrechtvaardigheid, maar heeft bepaald ook niet geleid tot de geestelijke verheffing van de mens en de samenleving.

Gelukkig denkt Jezus er anders over. Hij heeft wel oog voor de materiële noden van de mens en staat wat dat betreft midden in het gewone leven. De evangeliën getuigen daar voortdurend van. Steeds wanneer mensen te weinig bedeed zijn, of te veel, komt Hij daar tegen op. Denk maar aan het verhaal van de rijke man en de arme Lazarus in het Lucas-evangelie.

Maar ook in het Johannes-evangelie waaruit we deze weken lezen, en dat vaak als het meest vergeestelijkte evangelie wordt beschouwd, maakt Jezus voortdurend gebruik van materiële beelden. Hij doet dat weliswaar óók om uitdrukking te geven aan geestelijke waarden, maar houdt daarbij steeds voor ogen dat de mens niet kan leven zonder brood. Letterlijk: brood. Daar gaat het dan ook om in het zesde hoofdstuk van Johannes.

Jezus zegt dat Hij het brood is dat uit de hemel is neergedaald. Hij zegt dit vanuit het besef dat mensen allereerst gewoon brood nodig hebben om te kunnen leven. Daarom gebruikt Hij dit beeld. Maar Hij wil er tegelijk méér mee zeggen. Om goed te kunnen leven heeft de mens meer nodig dan alleen gewoon brood.

De Judeeërs morren omdat iemand, die in hun ogen een gewoon mens is, zichzelf brood uit de hemel noemt. Dat klinkt in hun oren godslasterlijk. En ze zouden daar groot gelijk in hebben, als Jezus dit gezegd zou hebben om zichzelf te verheffen. Maar het tegendeel is het geval. Jezus prijst zichzelf niet de hemel in; Hij is juist uit de hemel neergedaald om gelijk te worden aan ons, gewone mensen.

Als Jezus zegt dat Hij het brood uit de hemel is, en dat ieder die ervan eet niet zal sterven, wijst Hij op het doel waarmee Hij onder de mensen gekomen is: namelijk niet om zichzelf te verheffen, maar om zichzelf weg te geven. Hij zegt aan het eind van het evangelie van vandaag: Het brood dat Ik zal geven is mijn vlees, ten bate van het leven van de wereld! Jezus schenkt zijn lichaam weg. Het lichaam waarin God mens is geworden, vlees is geworden. Hij geeft het weg om ons te laten leven. Lichamelijk en geestelijk.

Het Woord is vlees geworden, zegt Johannes in zijn proloog. Met zijn vlees geeft Hij dus ook het Woord aan ons. Het Woord dat ons leven geeft en ons voorhoudt van dat leven ook iets goeds te maken. Om ons leven inhoud te geven, om ons leven met elkaar te delen, om ons leven aan elkaar weg te schenken.

Pas als we eerlijk en verantwoordelijk omgaan met ons voedsel en met onze materiële goederen, door ze te behoeden en eerlijk met elkaar te delen, zijn we ook in staat tot geestelijke verheffing. Pas dan zijn we in staat te worden waartoe we bestemd zijn en dat we zo dadelijk aan de Tafel gaan vieren: Lichaam van Christus. Amen.

Jan van de Laar, pastor